

Către: DI Dumitru ALAIBA,
Președintele Comisiei Parlamentare Economie, buget și finanțe

DI Dumitru BUDIANSCHI,
Ministru al Finanțelor

Dna Dina ROȘCA,
Secretar General de Stat al Ministerului Finanțelor

DI Dorel NOROC,
Șef Direcție politici fiscale și vamale al Ministerului Finanțelor

Dna Rozalina ALBU,
Directoare a Serviciului Fiscal de Stat

Nr. 1611/AD din 16 noiembrie 2021

Ref.: Propunerile prioritare cu privire la modificarea și completarea Politicii fiscale și vamale și altor acte legislative și normative pentru anul 2022

Stimați Domni/Stimate Doamne,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea Ministerului Finanțelor pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a exprima opinia mediului de afaceri și a participa în procesul decizional.

Cu privire la obiectivele politicii fiscale prezentate în cadrul proiectului de lege elaborat de Ministerul Finanțelor, venim cu propunerile în 4 dimensiuni:

1. Priorități care au un impact major asupra mediului de afaceri în condiții actuale de criză (Anexa 1),
2. Aspecte ce țin de reglementările legislative incluse în proiectul de lege (Anexa 2),
3. Măsuri adiționale de susținere a business-ului în contextul pandemiei (Anexa 3),
4. Alte aspecte ce țin de politica fiscală 2022.

În acest sens, solicităm respectuos examinarea propunerilor prezentate de către mediul de afaceri la Politica fiscală și vamală pentru anul 2022.

Pentru orice clarificare necesară rămânem la dispoziția Dumneavoastră.

Cu respect,

Anexa: 17 file

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv
Asociația Businessului European
+373 78 259 999
Str. Vlaicu Pârcălab, 30
www.eba.md

ANEXA 1. Priorități care au un impact major asupra mediului de afaceri în condiții actuale de criză.

PRIORITATE 1. Protecția mediului înconjurător

1.1. Introducerea mecanismului economic pentru aplicarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorului (REP) prin scutirea de taxă pentru deșeurile de ambalaje care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului și nu prin subvenționarea doar a procesatorilor, care urmează a fi efectuată pentru producătorii care ating țintele minime de reciclare conform HG 561/2020 în sistem individual/colectiv și care îndeplinesc toate condițiile administrative și raportare, inclusiv conform LP 209/2016 privind deșeurile.

Drept rezultat, impactul economic scontat va fi:

- Eficientizarea gestiunii deșeurilor prin minimizarea cantităților de deșeurii generate;
- Creșterea gradului de colectare separată a deșeurilor;
- Creșterea ratei de reciclare a produselor care au devenit deșeurii;
- Reducerea consumului de materii prime virgine prin folosirea materialelor reciclate;
- Buna funcționare a politicii de REP în Republica Moldova în conformitatea cu angajamentele Republicii Moldova în cadrul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană;
- Eficientizarea fluxului monetar la nivelul companiilor din Republica Moldova ceea ce va permite investiții în activitățile de afaceri, dezvoltarea de noi produse și menținerea unui preț competitiv pentru consumatori.

1.2. Dezvoltarea sistemelor de depozit ce țin de ambalajul returnabil în contextul introducerii principiului de REP prin elaborarea mecanismului financiar și de gestionare a ambalajului depozitat.

1.3. Introducerea standardelor europene privind normele de poluare și siguranța vehiculelor (Euro5, Euro6, Euro7)

Țara noastră rămâne semnificativ în urmă față de țările europene (inclusiv Rusia și Ucraina) în ceea ce privește standardele de mediu pentru mașini. Prin urmare, propunem, începând din anul 2022, să fie introduse cerințe de conformitate, pentru mașinile importate, cel puțin standardelor Euro5.

În plus, considerăm că este necesar să fie fixate termenii pentru introducerea noilor standarde Euro6 și Euro7. Astfel, cetățenii noștri vor lua cunoștința când Republica Moldova se va alinia, în acest sens, tuturor țărilor europene.

PRIORITATE 2. Armonizarea cadrului fiscal indirect cu cel al UE

2.1. Introducerea impozitării cu TVA la importul de autoturisme cu eliminarea accizelor care sunt aplicate la momentul actual

În viziunea EBA, implementarea Catalogului mijloacelor de transport de către Serviciul Vamal este doar **un instrument** în determinarea valorii în vamă a autorismelor, Serviciul Vamal având în administrare și alte metode eficiente de determinarea a valorii în vamă. Totodată, este recomandată practica implementată în țările UE, dar și Ucraina, în care autoritățile vamale utilizează informația prezentată de platforma SCHWACHE, un instrument viabil în determinarea valorii juste a autovehiculelor second-hand. În cazul autovehiculelor noi este aplicată evaluarea bazându-se pe documentele primare prezentate.

Introducerea cotei TVA va duce la creșterea comerțului internațional, persoanele juridice vor putea exporta la prețuri concurențialele autovehiculele uzate, totodată aceasta având și un caracter de reînnoirea constantă a parcului de autovehicule domestic.

Nu în ultimul rând, introducerea cotei TVA la importul de autovehicule va duce la stimularea leasingului operațional în Republica, ramura economică ce lipsește la momentul dat.

2.2. Elaborarea cadrului legislativ necesar pentru asigurarea circulației libere a alcoolului denaturat fără plata accizelor

Practica europeană prevede o rată zero pentru alcoolul denaturat (DIRECTIVA 92/83/CEE A CONSILIULUI din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice), în Moldova fiind prevăzute accize aplicate pentru alcoolul etilic.

În acest sens propunem:

- revizuirea prevederilor legislative ce țin de impunerea cu acciza a alcoolului denaturat prin excluderea lui din pozițiile tarifare 2207 și 2208, ceea ce va alinia legislația Republicii Moldova cu standardele europene care prevăd neimpozitarea alcoolului denaturat cu acciza, și va provoca eliminarea economiei tenebre în domeniul dat,
- eliminarea din punctul 16, al articolului 124 din Codul Fiscal a formulării discriminatorii din paragraful anterior, cum ar fi *"alcoolul etilic nedenaturat utilizat de subiecții fiscali care desfășoară simultan activități atât în industria parfumurilor și cosmetică, cât și în producția și vânzarea de produse alcoolice nu este scutit de accize"*, ce crează imposibilitatea pentru companiile din industria alcoolului de a produce produse alcoolice nealimentare.

Ca urmare, în condiții de acută nevoie pentru dezinfectanți, companiile care au acces la materii prime de înaltă calitate, tehnologii, infrastructură și cu capacitatea de a lucra pe piața internațională, nu au dreptul de a primi o scutire de la plata accizelor și, în consecință, de a produce un produs competitiv.

2.3. Implementarea regimului de taxare inversă a TVA care ar rezulta în eliminarea plății TVA la importul de serviciu (fiind permisă deducerea TVA)

O astfel de modificare ar fi în linie cu prevederile Directivelor europene, precum și va ușura activitatea companiilor.

PRIORITATE 3. Impozitarea industriei telecom

3.1. Revizuirea taxelor specifice telecom

Sușținem integral eliminarea taxei pentru prestarea serviciilor de telefonie mobilă în mărime de 2,5% din venitul obținut din vânzările aferente acestor servicii stipulată prin Legea 827/2000.

Totodată, reiterăm că suplimentar la această taxă operatorii mobili achită un șir de alte taxe cum ar fi:

- **Portabilitatea** (adresată spre achitare NP BASE SRL) care constituie **2%** din cifra de afaceri și reprezintă plata pentru organizarea, administrarea și întreținerea bazei de date centralizate pentru implementarea și realizarea portabilității numerelor;
- **Frecvențe** (adresată spre achitare IP Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio) care constituie **1%** din cifra de afaceri și reprezintă plata pentru asigurarea compatibilității frecvențelor, conform licențelor;
- **Drepturi de autor** (adresată spre achitare A.O. Asociația Națională Copyright) care constituie **1%** din cifra de afaceri și reprezintă remunerația compensatorie pentru echipamentele și suporturile materiale importate, care pot fi utilizate pentru reproducerea operelor (telefoane, laptopuri, stickuri de memorie s.a), vândute în rețeaua proprie de magazine;
- **Taxa de reglementare** (adresată spre achitare ANRCETI) care constituie **0,3%** din venitul de comunicații electronice.

Astfel, constatăm povara fiscală contraproductivă asupra industriei telecom, care creează un impediment pentru dezvoltarea acestuia.

PRIORITATE 4. Ajustarea cadrului fiscal cu prevederile specifice aplicabile entităților care țin evidența contabilă conform IFRS

Sistemul fiscal actual nu ține cont de prevederile specifice ale IFRS. Prin urmare, cei care țin evidența contabilă conform IFRS se confruntă uneori cu o povară fiscală mai mare, care rezultă exclusiv din lipsa normelor speciale în legislația fiscală.

Astfel, propunem:

- expunerea aliniatului (9), art.44 din Codul Fiscal în următoarea redacție: „Veniturile și cheltuielile rezultate din trecerea de la Standardele Naționale de Contabilitate la IFRS sau de la implementarea unui nou standard nu sunt recunoscute în scopuri fiscale”.
- completarea alin.(4), în final, cu următorul text: „**cu excepția entităților care aplică metodele de evidența bazate pe IFRS.**” Luând în considerare că multe entități au trecut la IFRS în perioada anului 2012, înțelegem că în perioada de 10 ani nu s-a armonizat multe prevederi fiscale aferent IFRS. Cu toate că nu este reglementat, Autoritatea fiscală interpretează strict prin prisma prevederilor fiscale aplicabile doar în cadrul SNC-urilor, astfel entitățile ce aplică IFRS nu au o acoperire legală din punct de vedere fiscal din lipsa reglementării. Amânarea pentru următorul an, amplifică probleme fiscale nerezolvate.

Spre exemplu: Pentru entitățile care țin evidența conform IFRS, odată cu aplicarea IFRS 16 din 01.01.2019, Locatarii sunt obligați să recunoască activele și pasivele aferente tuturor contractelor de leasing care depășesc 12 luni, exceptând cazul în care activul are o valoare mică și să

recunoască în mod separat în contul de profit și pierdere amortizarea activului care decurge din contractele de leasing, respectiv dobânda aferentă datoriilor care decurg din contractele de leasing.

PRIORITATE 5. Asigurarea deductibilității tuturor cheltuielilor suportate de angajator în vederea combaterii pandemiei

5.1. Includerea unor norme exprese privind deductibilitatea cheltuielilor care pot fi suportate de angajatori în vederea protejării angajaților de pandemia SARS-CoV-2

În contextul pandemiei provocate de COVID-19 considerăm extrem de important asigurarea unei atitudini corecte față de angajamentele pe care le asumă conducătorul unei companii pentru a proteja angajații de pandemie, ceea ce poate fi realizat prin neimpozitarea efortului său financiar.

De fapt, multe din cheltuielile la care se face referință sunt suportate de companii urmare a prevederilor sanitare naționale, sau de grup, care se impun pentru prevenirea sau combaterea efectelor COVID-19. În special, este vorba de:

1. Cheltuielile ce țin de măști, dezinfectante și alte produse similare;
2. Cheltuielile ce țin de servicii de dezinfectare a încăperilor
3. Cheltuielile ce țin de transportarea angajaților, inclusiv regim taxi;
4. Cheltuieli ce țin de dotarea locurilor de muncă la distanță cu mobilă și echipamente;
5. Cheltuieli ce țin de asigurarea conectării angajaților care lucrează în regim de muncă la distanță (cum ar fi, abonamente de internet, telefonie, etc.); ș.a.

Considerăm că suportarea acestor cheltuieli reprezintă drept una necesară și, oarecum, ordinară în contextul pandemic, pentru a putea desfășura, în continuare, activitate economică și a genera bază de impunere pentru impozitele și taxele directe și indirecte.

Astfel, pentru evitarea oricăror interpretări pe viitor **propunem includerea unor norme exprese privind deductibilitatea tuturor cheltuielilor** care pot fi suportate de angajatori în vederea protejării angajaților de pandemia, precum și asigurării combaterii efectelor pandemiei, și care sunt suportate de către angajator pentru realizarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă, cât și asigurarea conformării regulilor de prevenire a răspândirii conform prevederilor Legii securității și sănătății în muncă 186/2008, precum și neconsiderarea în calitate de facilități acordate de patron a cheltuielilor date.

Astfel, o opțiune în acest sens ar fi următoarea formularea: „Articolul 20 din Codul fiscal, se completează cu un punct nou (z²⁰) cu următorul conținut:

„z²⁰) cheltuielile suportate de angajator în folosul angajatului pentru asigurarea combaterii efectelor virusului SARS-CoV-2 sau asigurarea conformării regulilor de prevenire a răspândirii virusului SARS-CoV-2.”

Articolul 24 din Codul fiscal, se completează cu un alineat nou (11) cu următorul conținut:

„(11) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de contribuabil pentru asigurarea combaterii efectelor virusului SARS-CoV-2 sau asigurarea conformării regulilor de prevenire a răspândirii virusului SARS-CoV-2.”

PRIORITATE 6. Stabilirea prețului minim de comercializare cu amănuntul la țigarete, poziția tarifară 240220, și la țigările de foi (pozițiile tarifare 240210000 și 240290000) pentru perioada 1 ianuarie 2022 – 31 decembrie 2023

Propunem includerea următorului articol: ”(1) Se stabilește prețul minim de comercializare cu amănuntul la țigarete, poziția tarifară 240220, și la țigările de foi (pozițiile tarifare 240210000 și 240290000) pentru perioada 1 ianuarie 2022 – 31 decembrie 2023 după cum urmează:

Poziția tarifară	Denumirea mărfii	Unitatea de măsură	Prețul minim de referință, în lei	
			Anul 2022	Anul 2023
240220	Țigarete care conțin tutun cu filtru și fără filtru	1 pachet/valoarea în lei		
240210000	Țigări de foi (inclusiv cele cu capete tăiate) și trabucuri, care conțin tutun	1 pachet/valoarea în lei		
240290000	Alte țigări de foi, trabucuri și țigarete conținând înlocuitori de tutun	1 pachet/valoarea în lei		

(2) Prețul de vânzare cu amănuntul pentru țigaretetele (pachet unitar) cu filtru/fără filtru, poziția tarifară 240220 și pentru țigările de foi, pozițiile tarifare 240210000 și 240290000 nu poate fi mai mic decât prețul minim de referință stabilit la alin.(1).

(3) Comercializarea țigaretetelor cu filtru/fără filtru și a țigărilor de foi la prețuri mai mici decât prețurile minime de referință se sancționează cu amendă în mărime de 50% din valoarea țigaretetelor respective, pornind de la prețul minim de referință respectiv, dar nu mai puțin de 1000 de lei.

(4) Amenda stabilită se percepe la bugetul de stat prin decizia adoptată de Serviciul Fiscal de Stat.”

Revenirea la mecanismul Prețului Minim de Comercializare cu Amănuntul pentru Țigaretete (poziția tarifară 240220) și Țigări de foi (pozițiile tarifare 240210000 și 240290000): Prețul Minim a fost implementat cu succes în Moldova între anii 2017-2019, ducând la creșterea cu 15% a veniturilor bugetului. Însă, din 2020, Guvernul a decis să excludă acest mecanism. În 2020-2021 acciza la țigaretete a crescut cu 15% și, respectiv, 19%. Astfel, în timp ce acciza crește cu circa 35% în doi ani, observăm o scădere de prețuri în piață de circa 15-20% în termeni reali. Acest fapt afectează direct colectările de TVA, iar veniturile la bugetul de stat scad semnificativ. În același timp, bugetul de stat este afectat și de colectări mai mici de acciză. Componenta ad-valorem a accizei se colectează în funcție de prețul de vânzare cu amănuntul (pe când la țigările de foi numai din valoarea facturii primei vânzări după producere). Astfel, statul colectează cu 150-200% mai puțină acciză de la țigaretetele vândute la prețuri nejustificat de mici.

În magazine se comercializează țigarete la prețuri de 12 lei pentru un pachet de țigări de foi (cigarillos) și 19 lei pentru un pachet de țigarete obișnuite. În absența mecanismului de Preț Minim, ne putem aștepta la perpetuarea acestui fenomen. În contextul aspectului de sănătate publică, lipsa prețului minim face produsele din tutun mai accesibile pentru consumatori (inclusiv minori). Lipsa prețului minim facilitează stabilirea unui preț nejustificat de mic, care în contextul diferenței și mai mari de preț cu statele UE, sporește și mai mult riscul de contrabandă, fapt care afectează în continuare imaginea Moldovei ca regiune-sursă a traficului ilicit cu produse tutun.

PRIORITATE 7. Taxe locale

7.1. Stabilirea unui sistem de taxe locale echitabil și predictibil în dependența de regiunea țării

În pofida faptului că prin Hotărârea Curții Constituționale nr.27 din 14 septembrie 2021, s-au declarat neconstituționale prevederile articolului VII punctele 78-87 din Legea nr. 257 din 16 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte normative, considerăm extrem de important și necesar elaborarea unor mecanisme pentru a nu admite încălcări din partea APL-urilor în vederea stabilirii unor taxe exagerate, precum și asigurarea unui sistem previzibil în vederea acordării accesului la deciziile aprobate de către autorități publice locale referitor la cotele taxelor până la începerea anului de raportare.

ANEXA 2. Aspecte ce țin de reglementările legislative incluse în proiectul de lege.

1. Impozitarea nerezidenților

Modificările operate la art.70 și 71 al Codului Fiscal vin în contradicție în primul rând cu pct. 2 din “Nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative” referitor la argumentele generale aduse pe modificările efectuate, și anume:

- **“Asigurarea suportului pentru mediul de afaceri”**– ținem să menționăm faptul ca modificările propuse de fapt constituie modificarea mecanismului de impozitare a nerezidenților în Republica Moldova, prin substituirea conceptul aplicabil până în prezent de teritorialitate cu conceptul de sursele de venit. Considerăm ca implementarea unor concepte și mecanisme noi necesită o analiză mai aprofundată, astfel încât să nu fie creată povară fiscală mai mare nejustificată pentru companiile rezidente din Republica Moldova. În mod special ne referim la cazuri în care, nerezidenții tind să stipuleze în contracte că “orice taxe, impozite aferente plăților efectuate în folosul furnizorului (nerezidentului) vor rămâne pe seama clienților (contribuabililor rezidenți)”, cheltuielile respective fiind nedeductibile pentru scopuri fiscale pentru companii din Moldova;
- **Necesitatea ajustării cadrului normativ în domeniul fiscal și vamal în vederea simplificării acestuia** – de fapt modificările operate care la prima vedere par a fi neesențiale, distorsionează integral modul de impozitare a nerezidenților și anume generează interpretare multiplă sintagma inclusă “sau oricare alt venit obținut și/sau generat de sursele de venit din Republicii Moldova” cu sintagma de la art.71 “inclusiv cele desfășurate prin intermediul platformelor electronice, on-line” ce presupune de facto: orice relație economico-financiară avută cu o persoană fizice/juridică nerezidentă se va impune în Republica Moldova, indiferent unde este locul de desfășurare a activității de întreprinzător a nerezidentului, luând în considerare că locul de unde provin sursele de venit. Dacă aceste provin din Republica Moldova, respectiv impunerea obligatorie se va efectua în Republica Moldova.

Astfel, vă aducem exemple care distorsionează principiile de impunere a nerezidenților prin prisma modificărilor operate:

- **Serviciile hoteliere** achitate de către entitatea rezidentă a RM pentru angajatul care a fost delegat în Statul Sărbănesc cu scop de serviciu cu condiția că Plata se efectuează prin virament de către Entitate rezidentă RM sau cash de către angajatul entității RM;
- **Serviciile de reparație a utilajului** prestate de către Entitatea nerezidentă pe teritoriul Statului Sărbănesc unei Entități rezidente a RM cu condiția că Plata se efectuează prin virament de către Entitate rezidentă RM sau cash de către angajatul entității RM;

- **Serviciile prestate de laborator în Statul străin** pentru o entitate rezidentă a RM cu condiția că Plata se efectuează prin virament de către Entitate rezidentă RM sau cash de către angajatul entității RM;
- **Serviciile de expoziție prestate în Statul străin** pentru o entitate rezidentă a RM;
- **Serviciile de actualizare a software** prestate de Entitatea nerezidentă prin intermediul internetului;
- **Serviciile de transferarea banilor prin platforme de transfer rapid:** Western Union, Zolotaya Korona, etc;
- **Serviciile SWIFT** pentru orice transferurile internaționale în valută străină;
- **Comisioanele Băncilor corespondente;**
- **Serviciile FOREX** cu băncile nerezidente;

Prin urmare, pentru ultimele 4 exemple aduse Instituțiile financiare urmează să ajusteze toate contractele cu care activează cu nerezidenții fiind abuziv impusă reținerea impozitului pe venit la sursă, fapt care distorsionează la nivel internațional impozitarea acestor servicii, care se prestează prin intermediul platformelor/ aplicațiilor electronice - prin conturile corespondente ale Instituții Financiare din RM deschise în Instituții Financiare Nerezidente.

- **Necesitatea respectării angajamentelor internaționale si continuitatea armonizării legislației naționale la prevederile UE** – practica fiscală internațională presupune impozitarea serviciilor luând în considerare teritorialitateaprestării serviciilor în coroborare cu Convențiile de evitarea dublei impuneri, fapt practicat și în Republica Moldova. Modificarea operată vine în contradicție cu normele internaționale care creează de fapt un mediu prielnic de impozitare dublă care va revine asupra Entității rezidente RM.
- **Lipsa mecanismului de reținere a impozitul pe venit** – la moment, lipsește un mecanism reglementat la nivel național ce poate fi aplicat de Entitățile rezidente RM privind reținerea impozitului pe venit la sursă din plățile efectuate către nerezident care a prestat serviciul prin intermediul aplicațiilor: (unde se achită online, în lipsa de contract, negociere clauze contractuale, solicitare certificatul de rezidență). În lipsa acestui mecanism agreeat și internațional de fapt impune Entitățile rezidente RM să efectuate plățile impozitele din cont propriu și respectiv un venit este impozitat dublu, atât în țara nerezidentului cât și în RM- statul plătitorului.
- **Povară dublă pentru Entitățile RM din punct de vedere a deductibilității prin prisma art. 30 alin.(2) din Codul Fiscal** – luând în considerare că Entitățile rezidente RM, din lipsa mecanismului de reținere a impozitului la sursă, vor efectua calculul invers de plățile efectuate, revenind cheltuielile cu impozitul pe venit la sursă pe seama entității rezidente, astfel nu se vor recunoaște ca deductibile la determinarea venitului impozabil la finele anului de gestiune aplicând art. 30 alin. 2 din Codul Fiscal care menționează “Nu se permite deducerea impozitelor achitate în numele unei persoane, alta decât contribuabilul”.

- **Lipsa de argumente în Nota informativă** – înțelegerea noastră este că scopul modificărilor de fapt a fost una de clarificare și simplificare, însă nu s-a luat în considerare că acestea poate avea un impact dramatic asupra multor entități, lăsând loc pentru interpretare. Adicional, nu s-a adus argumente necesitatea acestor modificări.

Astfel, luând în considerare argumentele enumerate mai sus, considerăm că modificarea propusă ce ține de impozitarea nerezidenților urmează a fi argumentată pentru a aduce transparența și a evita orice percepții distorsionate.

ANEXA 3. Măsurile adiționale de susținere a business-ului în contextul pandemiei

1. Majorarea limitei maxime a plafonului mediu per angajat a cheltuielilor suportate pentru transportul organizat al angajaților (HG 693/2018) de la 35 lei până la 50 lei per angajat

Necesitatea modificării propuse a apărut urmare a sesizărilor recepționate din partea companiilor care acordă transportul pentru angajații lor. Exodul continuu al populației din Republica Moldova provoacă lipsa forței de muncă calificate, fapt care negativ impactează dezvoltarea companiilor în Moldova. Pentru a face față acestei probleme, companiile oferă transportarea angajaților de la distanțe de până la 100 km în 2-3 ture.

Majorarea plafonului până la 35 lei în anul precedent nici pe departe nu acoperă cheltuielile suportate de angajator pentru transportarea angajaților, în special când ne referim la distanțe mai mari.

Cauzele principale pentru solicitarea modificării sus-menționate sunt:

- Creșterea permanentă a prețurilor la produsele petroliere. Faptul acesta provoacă concomitent majorarea cheltuielilor suportate de către angajator pentru transportarea angajaților.
- Depășirea cheltuielilor per angajat asupra plafonului permis spre deducere în scopuri fiscale este substanțială, ajungând uneori aproape la 80% din costul total suportat de către angajator pentru transportarea angajaților. Din motivul exodului covârșitor al populației active pe piața forței de muncă din Moldova în alte țări, agenții economici sunt nevoiți să transporte angajați de la o distanță de până la 100 km în 2-3 ture. Reiterăm de asemenea, că există interes de extindere pentru unii din acești investitori, care sunt gata să considere transportarea angajaților de la distanțe mai mari, ori barierele de felul acesta nu stimulează dezvoltarea acestor companii în Republica Moldova.
- De exemplu, o rutieră pentru transportarea 8 angajați cu distanța de 60 km, costă în jur de 1500 lei. Suma deductibilă conform legislației în vigoare este 280 lei. Diferența între suma totală și suma permisă spre deducere în scopuri fiscale face aproximativ 80% din toate cheltuielile suportate. Acest fapt are impact semnificativ asupra cheltuielilor angajatorului (în mod special în cazul întreprinderilor cu mulți angajați) din cauza că toată suma depășirii este expusă impozitelor și contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în conformitate cu legislația în vigoare. Astfel, angajatorul suportă în plus 22,5% de cheltuieli pentru a le acorda angajaților condiții favorabile de muncă.
- Cheltuielile companiilor ce țin de transportarea angajaților în mod direct pot fi calificate ca "cheltuieli ordinare și necesare achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activității de întreprinzător" (art.24, Codul Fiscal), cu posibilitatea de a fi deductibile integral. Astfel, aceste cheltuieli sunt susținute ca fiind deductibile prin regulă generală de deductibilitate specificată la art. 24 din Codul fiscal întrucât o astfel de cheltuială nu poate fi considerată ca fiind nedeductibilă considerând faptul că sunt suportate **strict în scopul activității de business** și au ca principal scop nu doar derularea adecvată a businessului care atrage venituri impozabile însă și vizează o creștere a activităților economice în Republica

Moldova care vor atrage venituri suplimentare la bugetul de stat prin creșterea unor taxe și impozite precum (impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător, TVA, impozit pe venit și contribuții sociale prin crearea de noi locuri de muncă).

În acest context, EBA Moldova solicită să fie majorat plafonul mediu per angajat de la 35 până la 50 lei pentru a deveni mult mai adecvat pentru situația economică de astăzi, întrucât vom putea să susținem într-o măsură companiile pentru efortul lor de a micșora șomajul prin acordarea locurilor de muncă cu condiții favorabile.

2. Revizuirea cadrului legal ce ține de impozitarea tichetelor de masă

Reiterăm că acordarea tichetelor de masă este un instrument efectiv de politică socială și motivare pus la dispoziția angajatorilor onești, având ca scop final îmbunătățirea condițiilor de lucru în Republica Moldova. Totodată acest instrument este unul facultativ și tot mai des folosit în cadrul companiilor locale mici și mari, inclusiv a celor cu capital străin care au investit în domeniile nedezvoltate până acum în Republica Moldova.

Impozitarea introdusă a acestui instrument de politica socială a produs un efect negativ asupra competitivității companiilor pe lunga durată, a generat pierderi enorme operatorilor emitenți de tichete, comercianților care au investit în dezvoltări de soluții și conformare la cerințele tehnice impuse de autorități. Mai mult ca atât, unele companii-implementatori al sistemului de acordare a tichetelor de masă au fost nevoiți să-și sisteze activitatea în Republica Moldova.

Totodată, considerăm că în condițiile actuale de criză provocate de pandemia, ar fi binevenită introducerea principiului de neimpozitare a tichetelor de masă, care la rândul său va fi considerat ca o măsură de susținere a mediului de afaceri, cât și a populației.

3. Revizuirea tratamentului fiscal referitor la asigurarea facultativă de asistență medicală

În contextul consecințelor pandemiei și având ca scop protejarea angajaților și întreprinderea măsurilor de prevenire, propunem modificarea art. 24, alin.(20) din Codul Fiscal, astfel încât se va permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală ale angajatului **în mărime de 100%** din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută, stabilită pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, pe anul respectiv.

La momentul actual deducerea unor astfel cheltuieli este permisă doar în limita de 50% din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută (și anume, 2 028 MDL anual per salariat), iar suma cheltuielilor ce depășește aceasta limită nu se permit spre deducere și se impozitează cu impozitele salariale atât la nivelul salariaților, cât și la nivelul angajatorilor. Majorarea limitei de deducere/neimpozitare a cheltuielilor anuale suportate de angajatori pentru asigurarea facultativă a salariaților ar motiva angajatorii să apeleze la serviciile de asigurare medicală facultative ceea ce ar reduce esențial presiunea financiară asupra sistemului medical actual.

4. **Introducerea înlesnirilor fiscale referitor la reinvestirea profitului rămas la dispoziția întreprinderii** pentru orice tipuri de imobilizări și pentru procesul de digitalizare a proceselor operaționale interne, care ar permite relansarea economiei naționale și ar oferi impulsul pentru dezvoltarea companiilor.

ANEXA 4. Alte aspecte ce țin de politica fiscală 2022

1. Modificarea art 95. aliniat (2), punct (c) din Codul Fiscal cu privire la livrarea de materiale imprimate cu caracter informativ (cataloge, reviste, flayere, etc) cu titlu gratuit în scopuri de publicitate.

În acest sens, propunem modificarea cu următorul conținut: „livrarea de mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor, cu excepția materialelor imprimate cu caracter informativ (cataloge, reviste, flayere, etc) în mărime anuală de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului în care se efectuează această livrare, iar pentru întreprinderile nou-create pe parcursul anului, în mărime lunară de 0,5% din venitul din vânzări obținut în luna precedentă, cu ajustarea la sfârșit de an a sumei respective. Livrarea de materiale imprimate cu caracter informativ (cataloge, reviste, flayere, etc) cu titlu gratuit în scopuri de publicitate nu constituie livrare impozabilă”.

Astfel, argumentele pentru introducerea acestei modificări sunt următoarele:

1. Directiva UE 2006/112/CE, art. 16 prevede ca bunurile cu valori mici oferite în scop de business, inclusiv mostrele, nu sunt considerate ca livrare de bunuri. Adicional, art. 16 prevede că bunurile oferite cu titlu gratuit în scop de business nu se consideră livrări impozabile. Nici într-un alt stat nu se impozitează cu TVA distribuția de materiale publicitare cu scop informativ,

2. Materialele imprimate (flyerele, revistele, etc) au scop exclusiv informativ, la fel ca panourile publicitare stradale, publicitatea la radio, TV. Publicitatea pe dispozitivele listate nu se impozitează aditional cu TVA. Trebuie să existe același tratament TVA pentru publicitate, indiferent de modalitatea de promovare, fie ca e flyer sau publicitate la TV,

3. Aceste imprimate nu au utilitate reală pentru utilizatorul final, acestea doar informează despre promoțiile existente în scopul creșterii vânzărilor și dezvoltării afacerilor. Art.95 aliniat (2) punct (c) este destinat pentru livrările cu titlu gratuit a bunurilor cu utilitate reală pentru beneficiari (chipiuri, agende, tricouri, USB-stickuri, etc) care pot fi utilizate de beneficiari.

2. Modificarea normei art.19 lit.d) din Codul Fiscal și anume:

“Facilitățile impozabile acordate de angajator includ: suma dobânzii, determinată reieșind din diferența pozitivă dintre rata medie ponderată a dobânzilor aplicate la creditele noi acordate persoanelor fizice pe un termen ce depășește 5 ani (rotunjită până la următorul procent întreg), stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune, și rata dobânzii calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului. Prevederile prezentei litere nu se aplică creditelor acordate de bănci și organizații de creditare nebankare angajaților acestora în condițiile generale în care acestea acordă credite persoanelor fizice terțe”

În sensul prezentului articol, prin “condiții generale” se înțelege condițiile acceptate de către bănci și organizații de creditare nebankare prin oferirea creditelor persoanelor fizice terțe, indiferent de tipul produsului financiar, suma oferită, riscuri. În cazul în care persoanelor fizice terțe li se acordă credite la o rată mai mică decât cea stabilită de BNM, facilitatea pentru angajați se determină luând în considerare rata dobânzilor stabilită persoanelor fizice terțe.

Luând în considerare, că rata de referință pentru determinarea facilității impozabile este doar una pentru toate tipurile de împrumuturi, înțelegem că respectarea principiilor de "condiții generale" pentru bănci este acordarea angajaților săi a creditelor aplicând rata care se încadrează în intervalul de rate aplicate la credite acordate persoanelor terțe. Este necesar de venit cu o detaliere a noțiunii de "condiții generale" și de modificat sintagma „persoane terțe”, din considerentul că instituțiile bancare și nebancare au diferite tipuri de produse financiare care se oferă în diferite condiții luând în considerare capacitatea de plată a persoanelor, termenele și riscurile de rambursare. Adițional, instituțiile pentru anumite produse financiare poate acorda persoanelor fizice terțe credite la o rată mai mică stabilită de BNM. Astfel, facilitatea urmează să fie determinată ca diferență între rata stabilită pentru terți și nu rata stabilită de BNM, în caz contrar, angajatul care reprezintă clientul cu grad înalt de credibilitate și cel mai bine controlat din punct de vedere a capacității de plată, este defavorizat în raport cu persoanele fizice terțe.

În ceea ce privește rata BNM care se stabilește este necesară de rotunjit până la următorul procent întreg, ceea ce de fapt obligă determinarea facilității virtuale în scopuri fiscale aberant (spre ex: pentru noiembrie 2020, BNM a stabilit rata de 7,14, care rotunjită până la următorul procent întreg -8%. Angajaților se stabilește rata de 7,5%, astfel entitățile urmează să determine suma facilității în mărime de 0,5%.

3. **Completarea normei art.24, alin.(15)¹ din Cosul Fiscal** după cum urmează:

“Se permite deducerea cheltuielilor efectuate de contribuabili în decursul perioadei fiscale sub formă de alocații financiare destinate activității sindicatelor sau cheltuieli directe suportate pentru utilizarea lor în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă și/sau în alte acte normative interne. Plafonul de deductibilitate a acestor cheltuieli constituie 0,5 % din fondul de retribuire a muncii”.

Multe Companii nu au format Sindicate, astfel nu putem limita beneficiile ce pot fi obținute de angajați fiind un impediment fiscal pentru întreprindere ca o cheltuială suplimentară nedeductibilă. Multe companii nu au elaborat un contract colectiv de muncă, totuși în afară de contractul individual de muncă, pentru unele plăți, remunerații compensatorii se aprobă regulamente interne (regulamentul de salarizare și stimulare a muncii a angajaților, premiere). Regimul de impozitare urmează a fi aplicat uniform indiferent de documentul prin care se aprobă acestea, astfel fiind păstrată natura economică și scopul utilizării acestor mijloace bănești.

Cu toate că explicațiile Autorității fiscale se referă la alte acte interne elaborate de Companie, oricum lasă loc pentru interpretare și rămâne la discreția inspectorilor. Întreprinderile pentru a atrage forța de muncă calificată și a o menține suportă cheltuieli sub formă de excursii, sanatorii, dulciuri în zile speciale. Prin urmare limita stabilită actuală de 0,15% este ne semnificativă ca să fie considerată o pârghie fiscală de susținere a Sindicatelor și a businessului.

4. **Modificarea normei art.24, alin. (19²)** după cum urmează: “fără a aduce atingere prevederilor din prezentul articol, cu excepția alin.(1), se permite deducerea cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru orice plăți efectuate în folosul angajatului, **în raport cu care au fost calculate și reținute impozitele și taxele aplicate în conformitate cu legislația fiscală.**”

Redacția actuală limitează cheltuielile în folosul angajatului care sunt deductibile, fiind condiționat de faptul că consecutiv să fie calculat impozitul pe venit, contribuțiile sociale și primele medicale. Totuși sunt facilitați de la care se calculează doar impozitul pe venit și nu reprezintă bază pentru calcularea contribuțiilor sociale și medicale. Astfel, deductibilitatea cheltuielilor trebuie să fie asigurate deplin dacă sunt suportate în folosul angajatului și să calculat impozitele în conformitate cu legislația fiscal.

5. **Completarea art.24 din Cosul Fiscal** cu un alineat nou cu următorul conținut: "Se permite deducerea cheltuielilor suportate de angajator pentru asigurarea respectării prevederilor ce țin de situațiile excepționale, inclusiv cele în sănătate, ce țin de asigurarea conformării la restricțiile impuse de forurile specializate în constatarea stărilor de urgență sau urgență în sănătate, precum și cheltuielile ce țin de asigurarea lucrului de la distanță."

Considerăm imperativ de a include o astfel de norme în perioada în care suntem în perioada stării de urgență și modificarea mediului de muncă a angajatului: "lucru la distanță".

6. **Completarea art. 90¹, alin.33 din Codul fiscal** cu următoarele: "(33) Fiecare plătitor de câștiguri menționate la art.90 urmează să rețină și să verse la buget un impozit în mărime de:
– 12% din câștigurile achitate persoanei fizice sau persoanei juridice de la jocurile de noroc, cu excepția câștigurilor de la loterii și/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui câștig nu depășește 1% din scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1);
– 12% din câștigurile de la campaniile promoționale achitate persoanei fizice sau persoanei juridice în partea în care valoarea fiecărui câștig depășește mărimea scutirii personale stabilite la art.33 alin.(1).

Campaniile promoționale se admit a fi organizate și în cadrul entităților cu scopul majorării vânzărilor întreprinderii cu reținerea din câștiguri 12%.

La moment, norma generează mai multe interpretări ambigue și anume, dacă sub sintagma "fiecare plătitor" se încadrează orice persoană fizică (inclusiv GȚ și ÎI) sau persoană juridică și beneficiarii câștigurilor pot fi atât persoane fizice cât și juridice. La moment nu se specifică expres care este statutul beneficiarului de câștiguri. Quantumul scutirii raportat la scutirea personală a persoanei fizice reprezintă doar un plafon aplicabil atât persoanei fizice, cât și a persoanelor juridice. În redacția actuală nu există restricții în ceea ce privește organizarea Campaniei Promoționale în cadrul entității cu participarea angajaților. Astfel se interpretează că câștigurile angajaților se supun regimului de impozitare de 12% fără reținerea de contribuții și prime medicale. Mai mult ca atât, unele explicații au fost oferite și prin intermediul revistelor de specialitate (<https://monitorul.fisc.md/auestions/persoana-iuridica-are-premiu-in-cadrulcampaniei-promotionale-oraanizate-dealtaintreprindere-reaimul-fiscal-si-modul-derefectare.html>), dar se cere clarificarea acestor norme în mod expres în legislația fiscală.

7. **Modificarea art.95 alin.(2) lit. g)** după cum urmează: "g) livrarea imobilelor și bunurilor (mărfii)/producției cu excepția celor scutite de TVA conform art.103, întreprinderilor declarate în proces de insolabilitate în conformitate cu prevederile Legii insolabilității nr.149/2012".

Propunem anularea articolele care prevăd taxarea inversă în legătură cu livrarea proprietății întreprinderilor declarate în procedură de insolabilitate, sau livrarea producției gajate, sechestrate, proprietății ipotecare.

Reiterăm că registrul privind lista întreprinderilor declarate în proces de insolabilitate care urma a fi publicat pe site-ul oficial I.P Agenția Servicii Publice nu funcționează. Astfel, agenții economici care au calitatea de beneficiari/subiecții impozabili și-au asumat toate riscurile fiscale, neavând nici o acoperire legală, atât din partea contribuabililor cu care au relații economice (bazându-se pe confirmarea verbală și factura fiscală emisă) cât și din partea Serviciul Fiscal de Stat care va aplica sancțiuni pecuniare, indiferent că contribuabilii nu au acces la informația necesară.

Dacă să luăm prevederile Codului Fiscal a României în vigoare pentru anul 2021, în ceea ce privește aplicarea Taxării inverse, normele se aplică pentru obiectul tranzacție (producție, mărfuri, servicii) și nu țin de statutul persoanei juridice, decât o singură condiție de a fi subiect impozabil cu TVA. În acest mod, beneficiarul în dependență de marfa/serviciile achiziționate aplică sa nu taxarea inversă, fiind mai ușor de monitorizat pentru beneficiar (vezi art.331 din Codul Fiscal România). În plus, de aplicarea prevederilor art. 331 din Codul fiscal sunt responsabili atât furnizorii, cât și beneficiarii. În cazul neaplicării taxării inverse prevăzute de lege, respectiv furnizorul emite factura cu TVA și nu înscrie mențiunea „taxare inversă”, iar beneficiarul deduce TVA înscrisă în factură, acesta pierde dreptul de deducere deoarece condițiile de fond privind taxarea inversă nu au fost respectate și factura a fost întocmită în mod eronat. [(punctul 109 alin. (4) din norme)] Îndreptarea erorilor dintr-o factură se poate face potrivit articolului 330 „Corectarea facturilor” din Codul fiscal.

Mai mult, vă informăm “Ca urmare a modificărilor aduse Codului fiscal prin OUG nr. 109/2009, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 689/13.10.2009, începând cu 1 ianuarie 2010 nu se mai aplică măsurile de simplificare a TVA pentru bunurile și/sau serviciile livrate ori prestate de/către persoanele pentru care s-a deschis procedura de insolvență” ceea ce semnifică că ANAF a anulat taxarea inversă pentru entitățile aflate în proces de insolvență, motivul fiind că s-a extins evaziunile fiscale.

Luând în considerare că România a avut o experiență negativă în ceea ce privește aplicarea Taxării inverse pentru companii insolabile, Serviciul Fiscal de Stat totuși înainte de implementarea efectivă a mecanismului “taxare inversă” urma să se pregătească din punct de vedere tehnic ca să fie și accesibil persoanelor juridice informația despre companiile insolabile. Această informație să fie posibil de extras, procesat/prelucrat/comparat înainte de acceptarea facturii fiscale pentru achizițiile efectuate.

Adițional, cu toate că a fost introdus obligativitatea ca furnizorul să indice pe factură “taxare inversă”, totuși nu există sancțiune de tragere la răspundere pentru ne aplicare. Astfel, entitatea care își onorează cu corectitudine obligațiile fiscale poate fi amendat pentru lipsa de iresponsabilitate a furnizorului.

8. Completarea art .102 alin.(7) din Codul Fiscal

Sumele T.V.A. raportate la costuri sau la cheltuieli pe mărfurile, serviciile procurate se deduc în cazul modificării regimului fiscal pentru livrarea mărfurilor, serviciilor, **imobilizărilor corporale (inclusiv în curs de execuție) și necorporale** în procesul desfășurării activității de întreprinzător

din scutit de T.V.A. fără drept de deducere în impozabil sau în cazul schimbării destinației utilizării mărfurilor pentru efectuarea livrărilor impozabile în locul livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere.

Se deduc sumele T.V.A. în mărimea atribuită anterior la costuri sau la cheltuieli pentru stocurile de mărfuri rămase, iar pentru **imobilizările corporale (inclusiv în curs de execuție) și imobilizările necorporale** – în mărimea sumei T.V.A. aferente valorii contabile, fără a lua în considerare valoarea reevaluată.

Deducerea sumelor T.V.A. în cazul modificării regimului fiscal se efectuează în perioada fiscală în care a avut loc modificarea regimului fiscal din livrare scutită de T.V.A. fără drept de deducere în livrare impozabilă.

Deducerea sumelor T.V.A. în cazul schimbării destinației utilizării mărfurilor se efectuează la momentul utilizării mărfurilor în calitate de materie primă, materiale **sau imobilizările corporale și imobilizări necorporale** pentru efectuarea livrărilor impozabile în locul livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere.